ALESSANDRO BARICCO

BİNDOKUZYÜZ

OKYANUS PİYANİSTİ EFSANESİ

CAN

TÜRKÇESİ
TURHAN KAYAOĞLU

Alessandro Baricco

BİNDOKUZYÜZ

Okyanus Piyanisti Efsanesi

Can Yayınları: 1605
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 656

Novecento, Alessandro Baricco
© Giangiacomo Feltrinelli Editore Milano, 1994
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2006

1. basım: Şubat 2007

Yayına Hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gülay Yıldız
Düzelti: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0744-5

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Alessandro Baricco
BİNDOKUZYÜZ

Okyanus Piyanisti Efsanesi

BİR MONOLOG

Türkçesi
TURHAN KAYAOĞLU

CAN YAYINLARI

ALESSANDRO BARICCO'NUN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI

KENT / *roman*
ÖFKE ŞATOLARI / *roman*
İPEK / *roman*
HOMEROS, İLYADA / *roman*

Alessandro Baricco, 1958'de İtalya'nın Torino kentinde doğdu. Yazarlık uğraşına, *La Republica* gazetesinde müzik eleştirmeni olarak başladı. Daha sonra *La Stampa* gazetesinde kültür gazeteciliği yaptı. Denemeler ve kısa öyküler yazdı. RAI televizyonuna sanat programları hazırladı. Torino'da anlatım tekniklerinin öğretildiği bir okul kurdu. İlk romanı *Öfke Şatoları* Fransa'da Mécidis Ödülü'ne değer görüldü. İkinci romanı *Okyanus Denizi* ile İtalya'da Viareggio Ödülü'nü aldı. *İpek* adlı yapıtı yaygın bir okur kitlesiyle buluştu, otuza yakın dile çevrildi. Daha sonra *Cam Ülkeler, Kansız* ve *Homeros, İlyada* adlı yapıtları yayınlandı.

Turhan Kayaoğlu, 1948'de İstanbul'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdikten sonra *Demokrat* gazetesinin Ankara bürosunu yönetti. 12 Eylül askerî darbesinden sonra gittiği İsveç'te gazetecilik uğraşını sürdürdü. *Aykırı Kuşlar* ve *İki Yabancı* adlı iki romanı, *Aşk Var mı?* adlı bir şiir kitabı yayınlandı. Pär Rådström'ün *Dönüş* adlı öykü kitabını, Peter Curman'ın *Ayak İzleri* adlı şiir kitabını, Ingmar Karlsson'un *Din, Terör, Hoşgörü, Bölgeler Avrupası* ve *Avrupa'nın Üvey Evlatları* adlı kitaplarını Türkçe'ye çevirdi.

Bu metni bir oyuncu: Eugenio Allegri ve bir rejisör: Gabriele Vacis için yazdım. Piyesi hazırlayıp ilk kez bu yıl, temmuz ayında Asti Festivali'nde sahneye koydular. Yazdığım şeyin bir tiyatro metni olduğunu söylemek yeterli olacak mı bilmiyorum ama kuşkularım var. Şimdi metni kitaba dönüşmüş haliyle görünce daha çok, gerçek bir sahne eseri ile yüksek sesle okunacak bir öykü arasında bir yerde olduğunu düşünüyorum. Böylesi metinler için bir isim bulunduğunu sanmıyorum. Nasıl olursa olsun, fark etmez. Anlatmaya değer güzel bir öyküydü bu. Birilerinin bunu okuyacağını düşünmek hoşuma gidiyor.

A.B.

Eylül, 1994

Barbara'ya

Her zaman birisi birden kafasını kaldırır... ve onu görürdü. Anlaması zor bir şey bu. Demek istiyorum ki... Binden fazla kişiydik o gemide: geziye çıkmış Karunlar, ve göçmenler, ve tuhaf insanlar, ve biz... Ve yine de her zaman birisi, bir tek kişi, herkesten önce... onu görürdü. Belki tam yemek yerken ya da güvertede gezinirken... belki tam pantolonunu yukarı doğru çekerken... bir an başını kaldırır, denize doğru şöyle bir bakar... ve onu görürdü. O anda olduğu yerde çakılır kalırdı. Kalbi çılgınca vurmaya başlardı, ve her zaman, her Allahın cezası defada; yemin ederim, her zaman; bize, gemiye, herkese doğru döner ve bağırırdı *(yavaş ve uzatarak):* Amerika! Sonra da orada, bir fotoğrafçıya poz verir gibi, sanki onu, Amerika'yı, kendisi yaratmış gibi bir edayla, hareketsizce dururdu. Akşamları işten çıktıktan sonra ve pazar günleri, duvarcı ustası olan namuslu kayınbiraderinden yardım alarak... Önceleri kontrplaktan bir şey düşünmüştü, sonra... coşkunun birazcık öne çıkmasına izin vermiş, Amerika'yı yapmıştı. Amerika'yı ilk önce gören kişi... Her gemide bir tane bulunur bundan. Ama sanmayın ki her şey öyle kendiliğinden olup bitiverir... ışık yansımaları filan da değildir mesele. Kader bu. Evet, kaderin

ta kendisi. Bu an, daha başlangıçta hayatlarına kazınmıştır o insanların. Ve onlar daha çocukken gözlerinin içine bakabilir ve dikkatlice bakınca, daha o zaman bile, görebilirdiniz onu: Amerika'yı... bağlarından kopmaya daha o zamandan hazır, sinirler boyunca kayar ve kanda akar, ne bileyim, ta beyne ve oradan dile, ta çığlığın içine *(bağırır)* AMERİKA, şimdiden oradadır o, o gözlerde, çocuktadır, tam da öyle, Amerika.

Oradadır ve beklemektedir.

Bunu Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz öğretmişti bana. Okyanus'ta çalan gelmiş geçmiş bütün zamanların en büyük piyanisti. İnsanların gözünde, onların ne göreceklerini görürsün, ne gördüklerini değil. Öyle demişti: ne göreceklerini.

Onu birçok defa gördüm, Amerika'yı... altı yıl boyunca, bu gemide. Ve her yıl beş-altı yolculuk, Avrupa'dan Amerika'ya, her zaman suyun içinde, Okyanus'ta. Karaya çıktığın zaman çişini bile dümdüz yapamazdın tuvalette. O hareketsiz dururdu öylece, Okyanus. Ama sen, sen sallanmaya devam ederdin. Çünkü bir gemiden karaya inilebilir elbette, ama Okyanus'tan.... Gemiye bindiğimde on yedi yaşındaydım. Ve hayatta umursadığım sadece bir şey vardı: trompet çalmak. Limanda *Virginia* adlı buharlı gemiye adam aradıkları lafını duyunca aşağıya inip kuyruğa girdim. Ben ve trompetim. Ocak 1927. "Bizde müzisyen var zaten," dedi kumpanyadaki tip. "Biliyorum," ve çalmaya başladım. Olduğu yerde durdu ve hiç kıpırdamadan gözlerini bana dikti. Bitirene kadar bekledi, tek kelime söylemeden. Sonra,

"Neydi bu?" dedi.

"Bilmiyorum."

Gözleri parladı.

"Eğer ne olduğunu bilmiyorsan caz'dır o."

Sonra ağzında tuhaf bir hareket belirdi, belki bir gülümsemeydi bu, tam orada bir altın diş vardı, tam ortada, sanki satmak üzere vitrine koymuştu onu.

"Bu müzik onları çılgına çevirecek, yukarıda."

Yukarıda lafı gemide anlamına geliyordu. O tuhaf gülümseme de beni işe aldıkları anlamına.

Günde üç-dört defa çalıyorduk. Önce lüks mevkideki zenginlere ve sonra ikinci mevki yolcularına ve bazen de o zavallı göçmenlerin yanına gidiyor ve çalıyorduk, ama üniformasız, tıpkı gündelik kıyafetle dolaştığımız gibi ve kimi zaman onlar da çalıyordu, bizimle birlikte. Çalıyorduk, çünkü Okyanus büyüktür ve korkutur insanı. Zamanın nasıl geçtiğini anlamasınlar diye çalıyorduk, nerede olduklarını unutsunlar diye ve kim olduklarını. Dans etsinler diye çalıyorduk. Çünkü dans edersen ölmezsin. Ve Tanrı seni duyar. Ve *ragtime* çalıyorduk. Tanrı bu müzikle dans ettiği için, kimsenin görmediği zamanlarda.

Tanrı bu müzikle dans ediyordu, zenci idiyse tabii.

(Oyuncu sahneden ayrılır. Dixie müziği duyulur, çok neşeli, ama aslında aptalca. Oyuncu yeniden sahneye çıkar, şık bir buharlı gemi cazcısı kılığında. Ve sonra sanki sahnede cazbant varmış gibi hareket etmeye başlar).

Ladies and Gentlemen, meine Damen und Herren, Signore e Signori... Mesdames et Messieurs, gemimize hoş geldiniz, en ince teferruatına kadar *Titanic*'e benzeyen bu yüzen şehre... sakin olun! Oturun lütfen, oradaki bayım korkuyor mu yoksa, çok iyi gördüm yaptığı hareketi... Okyanus'a hoş geldiniz. Sahiden, niye buradasınız? Bahse girelim: Alacaklılar yakanıza yapışmıştır belki. Derdiniz altın avıysa otuz yıl gecikmeyle geliyorsunuz. Gemiyi görmeye gelmiştiniz ve sonra da denize açıldığını fark etmediniz. Sigara almak için bir anlığına dışarı çıktınız, şu anda karınız poliste ve hakkınızda iyi bir insan olduğunuzu söylüyor, tümüyle normal, otuz yıldır bir defa bile kavga etmediniz... Tek kelimeyle, ne bok yemeye buradasınız? Şu lanet olası dünyadan üç yüz mil ve bir sonraki kusmuk atağından iki dakika uzakta? Pardon *madame,* şaka yaptım, sadece güvenin bana. Bu gemi Okyanus'un masasındaki bir bilardo topu gibi sakince süzülür, *tak!* Altı gün daha var, ve iki saat ve kırk yedi dakika daha, ve sonra *langırt,* New Yooooook denen deliğe!

(Ön planda cazbant)

Bu geminin birçok açıdan pek enteresan özellikleri olduğunu ve dünyada eşi benzeri bulunmadığını sizlere açıklamama gerek var mı, bilmiyorum. Kaptanımız *Smith,* klostrofobisiyle[1] ünlü ve fevkalade bilge bir kişi (muhakkak fark etmişsi-

[1] *Klostrofobi*: Kapalı yer korkusu. (Ç.N.)

nizdir, kendileri bir tahlisiye sandalında yaşamaktadır). Sizin için bir kurmay da çalışıyor burada, alanında nerdeyse bir tane, meslek adamı olarak tümüyle normal dışı: *Paul Siezinskj,* ikinci kaptanımız, bir zamanların Polonyalı papazı, duygulu, biyo-enerji terapisti, ne yazık ki kör... *Bill Joung,* telgrafçı, büyük satranç ustası, solak, kekeme... Gemi hekimi, Dr. Klausermanspitzwegendorfentag,[1] onu çağırmak için çok zorda kalırsanız, vay halinize... Ama her şeyden önce,

Monsieur Pardin

baş aşçı,

direkt Paris'ten gelen, ayrıca da gemide mutfak olmaması gibi bir garabete kişisel olarak mim koyduktan sonra hemen geri dönen. Bu durumu zekice görüp not düşen *Monsieur Camembert* de (kabin no: 12) bugün lavabosunun mayonezle dolu olduğundan şikâyetçi olmuştur ki, bu da başka bir garabettir. Çünkü mutfak olmaması hasebiyle lavabolarda normal olarak söğüş et bulundurulur, bu da gemide *Monsieur Pardin* gibi kesinlikle gerçek bir aşçının yokluğuna bağlanmalıdır ki, mutfak bulacağı inancıyla direkt olarak geldiği gemiden hemen gerisin geriye Paris'e dönmüştür. Biz de hakikatin kendisine dönelim ve bu eksikliğin, dünyaca ünlü bir anoreksi[2] mustaribi olan ve geminin tasarımını yapan, mümtaz mühendislerden *Camilleri*'nin muzip unutkanlığı yüzünden olduğunu söyleyelim ve zatlarını en yürekten alkışlaaaaaarımızla şereflendirelim.

---

[1] Köyün delisi Klauser. (Ç.N.)

[2] *Anoreksi*: Yeme bozukluğu. (Ç.N.)

(Ön planda cazbant)

İnanın bana böyle bir gemiyi asla bulamazsınız: Belki yıllarca ararsanız, bir klostrofobisi olan kaptanı, kör bir ikinci kaptanı, kekeme bir telgrafçıyı, adını telaffuz etmenin mümkün olmadığı bir doktoru ve bunların hepsini, mutfağı olmayan bir gemide bulursunuz. Evet, belki. Ama hayat boyu yaşayamayacağınız başka bir şey var ki, buna kalıbımı basarım: yerinden her an fırlamaya hazır kıçınızı iliştirdiğiniz koltuğunuzdan on santimetre, dışarıdaki sudan birkaç yüz metre uzaklıkta, Okyanus'un göbeğinde, gözlerinizin önünde ve kulaklarınızdaki mucizeyle, ayaklarınızdaki ritimle ve kalbinizdeki o bir tek, o eşsiz, o sonsuz sesle: ATLANTIC JAZZBAAAANT!!!!!

(Ön planda cazbant. Oyuncu enstrümanları tek tek tanıtır. Her ismi söyleyişinde kısa bir solo)

Klarnette, Sam "Sleepy" Washington!
Banjoda, Oscar Delaguerra!
Trompette, Tim Tooney!
Trombonda, Jim Jim "Breath" Gallup!
Gitarda, Samuel Hockins!
Ve son olarak, piyano... Dany Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz.
En büyük.

(Müzik birden kesilir. Oyuncu, sunucu olarak konuşmasını bitirir ve müzisyen üniformasını çıkartırken konuşmasını sürdürür)

Gerçekten o en büyüktü. Biz müzik yapıyorduk, ama onunla yaptığımız bambaşka bir şeydi. Çalıyordu o... O çalmadan önce hiç var olmamış şeyler, *okey* mi? Hiçbir yerde yoktu o çaldıkları. Ve piyanonun başından kalkınca da yoktular artık... ve bir daha hiçbir zaman olmamak üzere... Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz. Onu son gördüğümde bir bombanın üstünde oturuyordu. Sahiden de. Bir dinamit yığınının üstünde oturuyordu, büyük ki, o kadar olur... "Dağarcığında iyi bir öykün olduğu sürece, bir de onu anlatacağın birisi, daha işin bitmiş sayılmaz," dedi bana. Onun vardı... iyi bir öyküsü. O iyi öykü *kendisiydi*. Şöyle bir düşününce çılgınca bir şey, ama iyi... Ve o gün, o dinamit yığınının üstünde oturduğu gün, bana bahşetti onu. En yakın dostu bendim çünkü, ben... Ve hayatımda çok serserilik yaptım ben, ve beni şöyle bir ters çevirip silkeleseler ceplerimden aşağıya düşecek bir şeyim de kalmadı artık. Trompetimi bile sattım, her şeyi, ama... o öyküyü, hayır... onu kaybetmedim, hâlâ yanımda, apaçık ve açıklanamaz, tıpkı müzik gibi... Okyanus'un ortasında, Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz'ün sihirli piyanosundan yükselen müzik.

(Oyuncu arkaya, kulise gider. Cazbant yeniden çalmaya başlar, şimdi final. Son akor da sönüp kaybolunca oyuncu yeniden sahneye girer)

Onu bulan Danny Boodmann adlı bir deniz-

ciydi. Onu bir sabah bulduğunda herkes Boston' da karaya çıkmıştı bile. Onu bir mukavva kutu içinde buldu. Belki on günlüktü, fazla değil. Hiç ağlamıyordu, tamamen sessizdi. Gözleri açık, o büyük kutunun içinde. Onu birinci mevkinin dans salonuna bırakmışlardı. Piyanonun üstüne. Birinci mevkide doğan birisi gibi görünmüyordu. Böyle şeyleri genellikle göçmenler yapardı. Gizlice doğurmak, güvertede bir yerde ve sonra da çocuğu orada bırakmak gibi. Hiç de hainlik olsun diye değil. Yoksulluktan, sahiden de yoksulluktan. Elbiseleri de biraz öyleydi... Gemiye üzerlerinde sadece paçavralarla binerlerdi. Hepsinin elbiseleri yırtık pırtıktı. Başka giyecekleri yoktu. Ama sonra, Amerika her zaman rüyalar ülkesi Amerika olduğu için, sonunda karaya inerken görürdünüz onları, hepsi de iyi giyimli. Hatta erkekler kravatlı ve oğlan çocukları bir tür beyaz gömlekli olarak... Tek kelimeyle, ne yapacaklarını bilirlerdi onlar: Yirmi günlük yolculuk boyunca kesip, biçip dikerlerdi. Gemide hiç perde kalmamacasına. Bir tek çarşaf bile. Hiçbir şey. Amerika için yeni kostümlerini dikmişlerdi şimdi. Bütün aileye. Sahiden de artık söylenecek bir söz yoktu onlara...

Bazen bir çocuk bile pırtlatırlardı, orta yere... o kadar basit işte: bir göçmen için doyurulacak bir ağız daha ve göçmen bürosunda bir yığın sıkıntı yaratmaya hazır biri. Bunları gemide bırakırlardı. Perdeler ve çarşaflara karşılık, bir bakıma. Bu çocuk doğunca ne yapmak zorunda olduklarını şöyle düşündüler zahir: Birinci mevki salonundaki piyanonun üstüne bırakırsak, bir Karun bulur

belki onu ve geri kalan hayatında mutlu olur çocukcağız. İyi bir plandı bu. Yarı yarıya başarılı oldu. Zengin olmadı, ama piyanist oldu. En iyisi, yemin ederim, piyanistlerin en iyisi.

Her neyse. Yaşlı Boodmann onu orada buldu. Kimin nesi olduğunu belirten izler aradı, ama sadece mukavva kutuda bir yazı gördü, mavi mürekkeple basılmış: T.D. Limoni. Bir de bir cins limon resmi. O da mavi. Danny, Filadelfiyalı bir zenciydi. Öyle büyüktü ki insan gözlerine inanamıyordu. Çocuğu kucağına aldı ve "Merhaba Limon!" dedi. Ve içinde bir şeyler parçalandı. Sanki baba olmuş gibi bir duyguydu bu. Bütün yaşamı boyunca T.D.'nin muhtemelen "Teşekkürler Danny" anlamına geldiğini söyleyip durdu. Teşekkürler Danny. Saçma bir şeydi, ama sahiden inanıyordu buna. Çocuğu onun için bırakmışlardı, o çocuğu. Buna emindi. T.D., Teşekkürler Danny. Bir gün ona bir gazetede çıkan bir reklam gösterdiler: bir Latin âşığınkine benzer püskül bıyıkları olan, koca aptal suratlı bir adam, kocaman çizilmiş bir limon ve yanında bir yazı: Tano Damato, limonların kralı, Tano Damato, kral limonlar. Bilmiyorum, hangi cinsten bir belge, ya da ödül, ya da her ne halt idiyse... Tano Damato... Yaşlı Boodman kılını bile kıpırdatmadı. "Bu ibne de kim?" diye sordu. Ve gazeteyi aldı. Çünkü reklamın yanında at yarışları sonuçları vardı. Atlara oynadığı için değil, atların isimlerini seviyordu, mesele bundan ibaretti. Müthiş bir tutkuydu bu onda, sizi yakalayıp anlatırdı hep: "Dinle bak, bu at dün koştu, Cleveland'da. Şuna bak, atın adını *Belanı Arıyorsun* koymuşlar, anlıyor musun? Ola-

cak şey mi bu yahu? Ya şu, bak, bak: *Daha İyi Birinci,* insanı çatlatır bu değil mi?" Başka bir deyişle, atların isimlerini seviyordu. Onun tutkusuydu bu. Kimin kazandığı zırnık kadar umurunda değildi. Onun derdi isimlerdi.

Çocuğa gelince; kendisininkini vermekle başladı ona, kendi adını: Danny Boodmann. Hayatı boyunca kendine ilk defa kibirlenme izni veriyordu. Sonra T.D. Lemon'u ekledi buna, tam mukavva kutuda olduğu gibi. İsmin ortasında büyük harfler bulunmasının kulağa hoş geldiğini söylüyordu: "Bütün avukatların adında var," diye onayladı Burty Bum. Makinistti bu. John P.T.K. Wonder isimli bir avukat yüzünden hapse düşmüştü. "Eğer avukat olursa gebertirim onu," diye fikrini beyan etti yaşlı Boodmann, ama isimden o iki büyük harfi çıkartmadı yine de, ve böylece Danny Boodmann T.D. Lemon oldu çocuk. Güzel bir isimdi. Bir süre bu ismi gözden geçirdiler, alçak sesle tekrar ettiler, Danny ve diğerleri, aşağıda makine dairesinde, durdurulmuş makinelerle, suda beklerken, Boston Limanı'nda. "Fiyakalı bir isim," dedi sonunda yaşlı Boodmann, ama bir şey eksik bunda: "İyi bir final gerekiyor." Doğruydu bu. İyi bir final gerekiyordu isme. "Buna bir salı ekleyelim," dedi Sam Stull. Kamarottu bu. "Onu bir salı günü buldun, adını Salı koyalım." Danny biraz düşündü ve hafifçe güldü. "İyi bir fikir, Sam. Onu bu alçak yüzyılın ilk yılında buldum, öyle değil mi? Adını bindokuzyüz koyacağım." "Bindokuzyüz mü?" "Bindokuzyüz." "Ama bir numara bu!" "Bir numara *idi:* Şimdi bir isim." Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz. Mü-

kemmel. Harika. Büyük bir isim. Tanrım, sahiden büyük bir isim. Böyle bir isimle başarılı olacaktır. Mukavva kutuya doğru başlarını eğdiler. Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz onlara baktı ve güldü. Hepsi şaşkına dönmüştü. Hiçbiri bu kadar küçük bir çocuğun bu kadar büyük bir patırtıya yol açacağını beklemiyordu.

Danny Boodmann denizci yaşamına sekiz yıl, iki ay ve on bir gün daha devam etti. Sonra Okyanus'un ortasında bir fırtına koptu ve sert bir cisim sırtına şiddetle vurdu, vurdu ve vurdu. Üç gün ölümle boğuştu. İçi parçalanmıştı. Parçaları yeniden bir araya getirip toparlamak mümkün olmadı. Bindokuzyüz küçük bir çocuktu o zaman. Danny'nin başucunda oturdu ve yanından bir an olsun ayrılmadı. Büyük bir gazete yığını getirmişti oraya ve üç gün boyunca, hayvansı bir güçle, at yarışlarıyla ilgili bulabildiği her yazıyı tek tek okudu, orada yatıp ölmekte olan yaşlı Danny için. Danny'nin kendisine öğrettiği gibi harfleri birleştirerek, parmağını gazetedeki satırlara bastırarak ve gözlerini bir an için onlardan ayırmadan. Yavaş yavaş okudu, ama okudu. Böylece yaşlı Danny, Şikago'daki altıncı koşuda öldü, *İçilebilir Su*'yun *Minestrone*'den iki ve *Mavi Yüz Kremi*'nden beş at başı farkla kazandığı koşuda. Gerçek o ki Danny, gülmezlik etmeyi başaramadı, isimleri dinlerken ve güldüğü zaman her şey bitti. Onu bir örtüye sardılar ve Okyanus'un kucağına bıraktılar. Örtüye kırmızı yağlıboyayla: Teşekkürler Danny, yazdı kaptan.

Bindokuzyüz böylece bir anda, ikinci kez, ana ve babasız kalmıştı. Sekiz yaşındaydı ve şimdi-

den Avrupa ile Amerika arasında elli defa gidip gelmişti. Okyanus onun eviydi. Karaya gelince; eh, ayağını asla karaya basmamıştı. Karayı görmüştü, limanlardan elbette. Ama gemiden inmeye gelince, asla. Aslında Danny birtakım belgeler, vize ve benzeri hikâyelerden ötürü kendisini alıp götüreceklerinden korkuyordu. Bu yüzden Bindokuzyüz gemide kalıyordu, her seferinde. Sonra da bir bakıyordunuz, yeniden denize yelken açmışlardı. Tamı tamına söylemek gerekirse, Bindokuzyüz, dünyada var sayılmıyordu bile: Adının bir kez bile olsun kaydedildiği bir şehir, bir topluluk, bir hastane, hapishane, beysbol takımı yoktu. Hiçbir yurdu yoktu, doğum tarihi yoktu, ailesi yoktu. Sekiz yaşındaydı ama resmen hiç doğmamıştı.

"Bu daha fazla süremez, bu senin hikâye," diyorlardı bazen Danny'ye. "Ayrıca yasadışı da." Ancak Danny'nin hiç şaşmayan tek bir yanıtı vardı: "Yasaların canı cehenneme." Böyle bir giriş yapınca tartışacak fazla bir şey de kalmıyordu zaten.

Danny'nin öldüğü o seferin sonunda, Sauthampton'a yanaştıklarında kaptan, artık bu oyunu sona erdirme zamanının geldiğine karar verdi. Liman yetkililerini çağırdı ve yardımcısına gidip Bindokuzyüz'ü getirmesini söyledi. Ama yok, onu bir türlü bulamadılar. Geminin altını üstüne getirdiler, iki gün. Sonuç yok. Kayıptı. Bu gerçeği kimse içine sindiremiyordu doğrusu. Çünkü bunca olan bitenden sonra, hepsi bu küçük oğlan çocuğuna alışmıştı bu gemide, *Virginia*'da. Ve kimse de cesaret edip söyleyemiyordu ama... kendini güverteden aşağıya atmak kolay ve... sonra deniz

yapacağını yapar ve... yirmi iki gün sonra Rio de Janeiro'ya doğru yeniden yelken açtıklarında yüreklerinde ölüm vardı, Bindokuzyüz ortaya çıkmadığı ya da onunla ilgili bir haber alınmadığı için... Limandan ayrılışta her zamanki gibi kurdeleler ve sirenler ve havai fişekler... Ama bu defa farklıydı, Bindokuzyüz'ü kaybediyorlardı ve ebediyendi bu, herkesin gülümseyişi yaralıydı ve içlerinde sızı vardı.

Yoldaki ikinci gece, İrlanda kıyılarındaki ışıkların artık uzaklarda kaldığı o karanlıkta, miço Barry deliler gibi kaptanın kamarasına daldı, onu uyandırdı ve muhakkak gelip bir şeyi görmesini söyledi. Kaptan küfrü bastı, ama sonra aşağıya indi.

Birinci mevkinin dans salonu.

Işıklar sönük.

Girişte pijamalarıyla duran insanlar. Kamaralarından çıkıp gelmiş yolcular.

Ve denizciler, ve makine dairesinden çıkıp gelmiş üç tane kapkara tip ve hatta Truman, telgrafçı.

Herkes oradaydı ve bakıyordu, sessizliğe gömülmüşlerdi.

Piyano taburesine oturmuştu, aşağıya sallanan bacaklarıyla, yere ulaşmıyordu bile bacakları.

Ve,

Tanrı'nın var olduğu kadar gerçek:

Çalıyordu.

(Piyano müziği duyulur, sade, yavaş, baştan çıkarıcı)

Çalıyordu. Bilmiyorum, hangi şeytan alasıca bir müzikti bu, ama kısa ve... güzel. Bir göz boyama dümeni değildi bu, çalan ta kendisiydi, onun elleri, tuşlarda, Tanrı biliyor, nasıl? Çıkardığı sesler dinlenecek şeylerdi doğrusu. Bir hanım vardı, gecelik içinde, pembe, ve saçında çeşit çeşit tokayla... dünyalığını doğrultmuş cinsinden biri, bilmem anlatabildim mi: bir sigortacının Amerikalı karısı... Her neyse, iri gözyaşları gecelik bakım kreminden aşağıya süzülüyordu, bakıyor ve ağlıyordu. Kadını durdurmak mümkün değildi. Kaptan şaşkınlıktan kıpkırmızı olmuş bir suratla yanında bitiverdiğinde, kelimenin tam anlamıyla kıpkırmızı bir suratla yanına gelip dikildiğinde burnunu çekti, bu zengin hanım yani, burnunu çekti ve işaretparmağını piyanoya doğrultarak sordu:

"Adı ne bunun?"

"Bindokuzyüz."

"Şarkının değil, çocuğun adı."

"Bindokuzyüz."

"Şarkıdaki gibi mi?"

Bir kaptanın dört-beş cümlecikten daha fazla sürdüremeyeceği cinsten bir konuşmaydı bu. Her şeyden önce öldüğünü sandığı bir çocuğun şu anda sadece yaşadığını değil, bu arada piyano çalmayı öğrendiğini de görüyordu. Zengin bayanı gözyaşları ve sair zırıltılarıyla orada bıraktı ve kararlı adımlarla salonun bir ucundan öbür ucuna yürüdü: pijama altıyla ve önü iliklenmemiş üniforma ceketiyle. Piyanoya gelince durdu. Birçok şey söylemek istiyordu o anda: "Hangi Allahın cezası yerde öğrendin çalmayı?" ya da "Hangi cehennemde gizlendin?" gibisinden şeyler. Ancak

üniformasıyla yaşayan birçok erkeğin yapmaya alışık olduğu gibi o da üniformasıyla düşünüyordu. Şöyle söyledi sonunda:

"Bindokuzyüz, bu yaptığın tamamen kurallara aykırı."

Bindokuzyüz çalmayı kesti. Az konuşan, büyük bir öğrenme yetisi olan, küçük bir çocuktu. Sevimli gözlerle kaptana baktı ve:

"Kuralların canı cehenneme."

(Fırtına sesi duyulur)

Deniz uyanmış/deniz zıvanadan çıkmış/sular gökyüzüne doğru patlıyor/patlıyor/boşalıyor/ayı ve yıldızları rüzgârdan koparıyor/çıldırmış/daha ne kadar yıkıp geçecek/bilinmiyor/bir gün sürer/ bitecek bu da/anne/bunu anlatmamıştın anne/ ninni de ninni/deniz beşik gibi sallıyor seni/cehennemin dibine doğru/delirmişçesine/çepeçevre/köpük ve sancı/delirmiş deniz/gözünün erebildiği kadar/sadece siyah/ve siyah duvarlar/ve anaforlar/ve herkes suskun/beklemede/sona ermesi için/ve batmayı/istemiyorum anne/ben durgun sular istiyorum/ seni yansıtan sular/sakin/bunlar/bu saçma/ sudan duvarlar/çatırdamak üzere/ve bu ses
o bildik suyu geri istiyorum
denizi geri istiyorum
sessizlik
ışık
ve uçan balıklar
yukarıdan
uçan.

İlk yolculuk, ilk fırtına. Talihsizlik. Her şeyin nasıl olup bittiğini henüz doğru dürüst kavrayamamıştım bile, birden *Virginia*'nın tarihindeki en korkunç fırtınalardan birinin ortasında buluverdim kendimi. Gece yarısı, şeytanın ta kendisi girmişti Okyanus'un içine. Masaları fır fır döndürüyordu. Asla sona ermeyecekmiş gibiydi. Fırtına bastırdığında bir gemide trompet çalan birinin yapacağı fazla bir şey yoktur. Sadece trompet çalmamaya çalışır, durumu daha da kötüleştirmemek için. Ve sakinleşmeye çalışır, ranzasında. Ama orada kalmaya tahammül edemedim. İnsan başka şeyler düşünmeye çalışabilir elbette, ama şu cümlenin er ya da geç kafasının orta yerine çakılacağına da yemin edebilir: "Hayatı bir sıçan gibi sona erdi." Bir sıçan gibi ölmek istemiyordum, bu yüzden ben de kamaradan dışarıya fırladım ve dolaşmaya başladım. Nereye gideceğimi bilmiyordum, dört gündür gemideydim ve daha tuvaletlerin yolunu bulmam bile büyük bir meseleydi. Yüzen küçük şehirlerdir, bu gemiler. Sahiden de. Her neyse, anlaşılacağı gibi, oraya buraya çarpa çarpa, koridorlarda rasgele yürüdüm. Sonunda olacak olan oldu, kayboldum. Vaziyet umutsuzdu. Kepaze bir durum. İşte o zaman bir tip göründü, müthiş şık, siyahlar içinde. Sakince ilerliyordu. Yüzünde kaybolduğuna dair hiçbir emare olmadan, sanki dalgaların hiç farkında değilmiş gibi. Sanki Nice'te sahil boyunca yürüyüşe çıkmıştı. Ve Bindokuzyüz'dü bu.

O zaman yirmi yedi yaşındaydı. Ama daha

yaşlı görünüyordu. Onu pek tanımıyordum. O dört gün boyunca birlikte çalmıştık, cazbantta, daha fazla değil. Kamarasının nerede olduğunu bile bilmiyordum. Diğerleri ondan bahsetmişlerdi bana elbette. Garip bir şey söylemişlerdi: Şöyle bir şey: Bindokuzyüz bu gemiden karaya asla inmemişti. Bu gemide doğmuş ve sonra da burada yaşamıştı. Hep. Yirmi yedi yıl, hiç ayaklarını karaya basmadan. Bir ara laflarken bana bu hikâyeyi anlattıkları zaman, tam manasıyla koca bir kuyruklu yalan gibi gelmişti kulağıma... Bir tür müzik çaldığını da söylediler, daha önce hiç olmayan cinsten. Benim bildiğim, her defasında, orada, dans salonunda, çalmaya başlamadan önce Fritz Hermann isimli bir beyaz, müzikten zırnık anlamayan ama güzel bir suratı olduğu için cazbantı yöneten bu beyaz, ona gidiyor ve yavaşça,

"N'olur Bindokuzyüz, sadece normal tonlar, *okey* mi?" diyordu.

Bindokuzyüz başını sallıyor ve sonra normal tonlarda çalıyordu, bakışları dimdik ileriye sabitlenmiş, ellerine hiç bakmadan, sanki tamamıyla başka bir yerdeymiş gibi. Şimdi biliyorum ki, sahiden de bir başka yerdeydi. Ama o zaman bilmiyordum, biraz tuhaf biri olduğunu düşünüyordum, hepsi bu.

O gece, fırtınanın ortasında, o tatildeki beyefendi ifadesiyle, beni orada buldu, bir yığın koridordan birinde kaybolmuş, bir ölünün yüz ifadesiyle. Bana baktı, gülümsedi ve, "Gel," dedi.

Bir fırtınanın ortasında bir gemide trompet çalan biri, "gel" diyen birine rastlarsa, trompet çalanın yapabileceği tek şey vardır: gitmek. Onu ta-

kip ettim. O gidebiliyordu. Ben... biraz farklıydı benim gidişim. Onun gibi hareket edemiyordum. Ama her neyse... dans salonuna girdik. Oraya buraya yalpalayarak, ben tabii ki. Çünkü onun ayaklarının altında raylar vardı sanki. Piyanonun başına geldik. Ortalıkta kimseler yoktu. Nerdeyse zifiri karanlıktı, sadece bir-iki yerde bir-iki küçük ışık yanıyordu. Bindokuzyüz piyanonun ayaklarını işaret etti.

"Boşa al," dedi bana. Gemi dans ediyordu. Ne de eğlence ya! Ayakta zor duruluyordu. O küçük tekerlekleri boşa almak... akıl, mantıkdışı bir şeydi.

"Bana güveniyorsan kaldır onları."

Adam deli, diye düşündüm. Ve ayakları tutan frenleri çözdüm.

"Ve şimdi gel ve buraya otur," dedi o zaman Bindokuzyüz bana.

Ne yapmak istediğini anlamadım, sahiden de anlamadım. Oturdum oraya ve devasa bir siyah sabun gibi kaymaya başlayan piyanoya sıkıca tutundum... Sanki cehennemdeydik, yemin ederim. Bir yanda gırtlağımıza çullanan fırtına, öte yanda bu deli herif, bir başka güzel sabun olan sandalyede oturmuş, elleri klavyede, sakin... cehennemin ortasında.

"Şimdi hoplamazsan şu sandalyenin üstüne, bir daha asla hoplayamazsın," dedi deli herif, tebessüm ederek. *(Tuhaf bir nesnenin üstüne çıkar, salıncakla trapez arası bir şey)* "*Okey*. Bırakalım her şey cehennemi boylasın, *okey* mi? Kaybedeceğim ne var ki zaten? Ben hopluyorum işte. Bak, işte böyle, enayi sandalye, hopladım işte, gördün mü? Ve şimdi?"

"Ve şimdi, korkma."
Ve çalmaya başladı.

(Bir piyano müziği duyulur. Bir tür vals, zarif ve güzel. O tuhaf nesne sallanmaya başlar ve oyuncuyu sahnenin çevresinde dolaştırır. Oyuncu anlatmaya devam ederken nesnenin halkaları giderek genişler, ta kulislere değecek kadar)

Şimdi kimse inanmak zorunda değil ve ben de, eğer gerçeği söylemek gerekirse, anlatsalardı ben de asla inanmazdım. Ancak gerçek o ki, piyano kaymaya başladı. Dans salonunun parlak ahşap parkelerinde, ve biz de arkasından... Bindokuzyüz çalıyordu, gözlerini bir an için tuşlardan ayırmadan, sanki başka bir yerdeydi, ve piyano dalgaları izliyordu ve gidip geliyordu, ve kendi etrafında dönüyordu, dosdoğru pencereye seğirtiyor, ve çarpmaya ramak kala duruyor ve yumuşak bir hareketle geriye dönüyordu, yani demem o ki, sanki deniz beşik gibi sallıyordu onu, ve bizi, ve kafam artık hiçbir şeyi almıyordu, ve Bindokuzyüz çalıyordu, bir an bile durmadan, ve şimdi apaçıktı, sadece *çalmıyordu* o, *yönetiyordu,* o piyanoyu, anlaşıldı mı? Klavyeyle, müziğin tonlarıyla, bilmiyorum artık, daha başka neyle, ama istediği tarafa yönlendiriyordu, budalaca bir şey gibi geliyor kulağa ama sahiden öyleydi. Ve biz masalar arasında süzülüp kristal avizelere ve koltuklara teğet geçerken, işte tam o anda, ne yapmakta olduğumuzu anladım: *Sahiden* yapmakta olduğumuz şey Okyanus'la dans etmekti, biz ve o, çılgın dansçılar, ve kusursuz ve şahane, gecenin altın

yaldızlı salonunda, ve kopkoyu bir vals ile sarmaş dolaş. *Oh yes.*

(Salonda büyük daireler çizerek döner, o tuhaf nesnenin üstünde, mutlu bir ifadeyle, öte yanda Okyanus vahşice kabarırken, gemi dans ederken ve bir tür vals denilen piyano müziği çeşitli ses efektleriyle tempoyu yükseltir, frenler, çepeçevre döner, tek kelimeyle o büyük dansı "yönetir"ken. Sonra, bilmem kaçıncı akrobasi gösterisinin ardından, yanlış bir manevra yapar ve bir hamleyle kulise atlar. Müzik "frenlemeye" çalışır, ama çok geçtir. Oyuncu son anda bağırır:

"Ay, aman Tanrım..."

ve yan kulisten içeri girer, orada bir şeye çarpar. Kuvvetli bir şangırtı duyulur, sanki bir pencerenin camını kırmıştır, bir bar masasını, bütün bir salonu. Korkunç bir gürültü. Bir anlık ara ve sessizlik. Sonra oyuncu geri gelir, girdiği aynı kulisten, yavaşça)

Bindokuzyüz bu numarayı daha da iyileştirmesi gerektiğini söyledi. Ben de bu işin sadece frenleri ayarlamakla kökünden hallolacağını söyledim. Kaptan fırtına geçtikten sonra (*köpürmüş, bağırıyordu*): "SİZ İKİNİZ, ALLAHIN CEZASI HERİFLER, DOĞRU DEFOLUP MAKİNE DAİRESİNE GİDECEKSİNİZ VE ORADAN DA AYRILMAYACAKSINIZ. SİZİ KENDİ ELLERİMLE ÖLDÜRÜRÜM YOKSA. VE BÜTÜN BU ZARAR ZİYANI DA ÖDEYECEKSİNİZ ELBETTE, SON KURUŞUNA KADAR, HAYATINIZ BOYUNCA ÇALIŞMANIZ GEREKİYORSA DA, BU GEMİ-

NİN ADININ *VIRGINIA* OLDUĞU VE BUGÜNE KADAR OKYANUS'U AŞMIŞ EN BÜYÜK İKİ SALAĞIN SİZLER OLDUĞU NE KADAR DOĞRUYSA, DEDİKLERİM DE O KADAR DOĞRUDUR!"

Aşağıda, makine dairesinde, o gece, Bindokuzyüz ve ben dost olduk. Kederde ve sevinçte. Bütün zamanımızı, kırdığımız şeylerin değerinin dolar üzerinden ne kadar tutacağını hesaplayarak geçiriyorduk. Hesap yükseldikçe daha da fazla gülüyorduk. Ve şimdi geriye dönüp baktığımda, düşünüyorum da, mutlu olmak denen şey buydu. Ya da buna benzeyen bir şey.

O hikâyenin, onunla geminin hikâyesinin, doğru olup olmadığını o gece sordum ona. Hani o gemide doğmuş olması ve bütün öteki söylentiler yani... Gemiden aşağıya adımını atmadığının doğru olup olmadığı... Ve cevap verdi: "Evet."

"Ama sahiden doğru, değil mi?"

Çok ciddiydi.

"Sahiden doğru."

Ve bilmiyorum, ama o anda sanki ta içimde hissetmiştim, kısa bir an için, istemeden, ve nedendir bilmiyorum, bir ürperti: Ve korkunun verdiği bir ürpertiydi bu.

Korku.

Bir defasında Bindokuzyüz'e sordum: Çalarken neler düşünüyordu Allah aşkına? Ve her zaman neye bakıyordu öyle dimdik, gözlerini önüne sabitlemiş vaziyette? Yani, başka bir deyişle, nerelerde dolaşıyordu kafası, elleri tuşların üzerinde ileri geri gezinirken? Ve bana, "Bugün şahaser bir ülkeye düştü yolum: Saçları güzel kokulu ka-

dınlar vardı, her taraf ışıklar içindeydi ve kaplanlarla doluydu," dedi.

Dolaşıp duruyordu o.

Ve her defasında yeni bir yerde oluyordu. Londra'nın merkezinde, taşranın orta yerinde bir trende, insanın göbeğine kadar karlara gömüldüğü yüksek bir dağda, sütunlarını saydığı ve çarmıhtaki İsa'nın yüzüne baktığı dünyanın en büyük kilisesinde... Dolaşıp duruyordu. Kiliseler hakkında ve karlar hakkında neler bilebildiğini anlamak zordu, ve kaplanlar, ve... Demek istiyorum ki, hiçbir zaman karaya inmemişti bu gemiden. Sahiden de hiçbir zaman. Uydurma değildi, tam tamına doğruydu bu. Asla inmemişti karaya. Yine de sanki onları görmüş gibiydi, bütün o anlattığı şeyleri. Bindokuzyüz, kendisine "Ben bir defasında Paris'teyken..." dediğiniz zaman hemen şu ve şu bahçelerde gezip gezmediğinizi ve tam şurada ya da burada yemek yiyip yemediğinizi soran birisiydi. Her şeyi biliyordu. "Orada hoşuma giden şey, Pont Neuf'te voltalayarak güneşin batışını beklemek ve mavnalar geçerken yukardan onlara bakıp el sallamak," derdi size.

"Bindokuzyüz, hiç Paris'e gittin mi sen?"

"Hayır."

"Ama nasıl..."

"Denebilir ki... evet."

"Evet ne?"

"Paris."

Onun deli olduğunu sanırdınız. Ama o kadar da basit değildi bu. Eğer birisi size yazın Bertham Street'te yağmurdan hemen sonra duyulan kokunun ne olduğunu ayrıntılarıyla anlatırsa, sadece

Bertham Street'e ayağını asla basmadığı gibi aptalca bir nedene dayanarak onun deli olduğuna inanamazsınız. Birisinin gözlerinden, birisinin sözlerinden bu havayı sahiden de içine çekmiştir o. Kendine göre, ama sahiden de. Belki dünyayı hiçbir zaman görmedi. Ama dünya yirmi yedi yıl bu geminin yanından gelip geçti. Ve o, yirmi yedi yıl, oradan, o gemiden dünyayı gözetlemişti. Ve onun ruhunu çalmıştı.

Bu konuda bir dâhiydi o, lafı bile edilmez bunun. Dinlemesini biliyordu. Ve okuyabilmeyi. Kitapları demiyorum, onu herkes yapar. İnsanları okuyordu o. İnsanların taşıdıkları izleri: yerler, sesler, kokular, memleketleri onların, tarihleri... Her şey bunlarda yazılıdır. Sınırsız bir özenle okuyordu, kataloglar yapıyordu, istifliyordu, düzenliyordu... Kafasında çizmekte olduğu o sınırsız haritaya her gün küçük bir parça ekliyordu. Sınırsız bir dünya haritasıydı bu, bütün dünya bir uçtan bir uca, koca şehirler ve bar köşeleri, upuzun nehirler, pislik birikintileri, uçaklar, aslanlar... Şahane bir harita. Ve sonra bir tanrı gibi dolaşıyordu bu haritanın üzerinde, bir yandan parmaklarını bir tuştan diğerine kaydırıp bir *ragtime*'ın kıvrımlarını okşarken.

(Melankolik bir ragtime işitilir)

Yıllar aldı ama sonunda, bir gün cesaretimi toplayıp ona sordum: Bindokuzyüz, niçin karaya inmiyorsun? Tanrım bir defacık, sadece bir tek defa olsun, niçin inmiyorsun ve ona bakmıyorsun, dünyaya? Kendi gözlerinle, evet, sadece ken-

di gözlerinle? Neden bu yüzen hapishanede kalıyorsun hep? O Pont Neuf'ünde dikilebilir ve mavnalara bakabilirsin ve daha nerelere istersen ve başka ne istersen yapabilirsin. Bir tanrı gibi piyano çalıyorsun. Senin için deli olurlar. Çuvalla para kazanırsın ve kendine evlerin en güzelini alabilirsin. Hatta gemi biçiminde bir ev de yaptırabilirsin kendine, ne fark eder ki? Ama o evi nereye istersen yerleştirebilirsin de: kaplanların arasına ya da belki Bertham Street'e... Tanrım, bütün hayatın böyle sürüp gidemez, aptalın biri gibi öyle bir ileri bir geri git gel... Aptal değilsin, büyük birisin. Ve dünya orada. Sadece şu Allahın cezası borda iskelesinden ineceksin. Alt tarafı nedir ki, birkaç enayi basamak. Tanrı aşkına, hepsi bu: Basamakların sonunda, her şey. Niçin terk etmiyorsun şu mereti ve aşağıya inip gitmiyorsun? Hiç olmazsa bir defa, bir defacık olsun.

Bindokuzyüz... Neden karaya inmiyorsun?

Neden?

Neden?

Yazdı. 1931 yazıydı, Jelly Roll Morton *Virginia*'ya bindiği zaman. Beyazlar içindeydi, şapkası bile beyaz. Ve parmağında ev kadar bir elmas.

Konser verdiği zaman afişlerinde "Bu akşam Jelly Roll Morton, cazın yaratıcısı" diye yazan cinsten biriydi. Öyle laf olsun diye yazmıyorlardı bunu, adam iddialıydı: cazın yaratıcısı. Piyano çalıyordu. Her zaman kıçının yarısıyla oturarak, ve iki eliyle, kelebekler gibi. Tüy gibi hafif. Kerhane-

lerde başlamıştı çalmaya, New Orleans'ta, ve orada tuşlara hafifçe dokunmayı ve notaları okşamayı öğrenmişti. Yukarıdakiler sevişiyorlardı ve gürültü filan istemiyorlardı, perdelerin arkasından ve yatakların altından kayıp giden ve rahatsız etmeyen bir müzik istiyorlardı. Böyle bir müzik yapmayı başarmıştı o. Ve sahiden de bu müziğin en büyük ustasıydı.

Bir gün birileri bir yerde ona Bindokuzyüz' den bahsetmiş. Ona şu stilden bir şeyler söylemişler anlaşılan: "En büyük o, dünyanın en büyük piyanisti." Saçma gibi gelebilir ama doğru da olabilirdi bu. *Virginia*'nın dışında asla bir nota bile olsun çalmamıştı Bindokuzyüz. Ve yine de o zamanlar kendi çapında ünlü bir kişiydi, küçük bir efsane... Gemiden inenler esrarengiz bir müzikten ve bir piyanistten bahsediyorlardı. Sanki dört eli birden vardı, o kadar çok nota çalıyordu ki. Garip hikâyeler dolaşıyordu ortalıkta, hatta bazen de gerçek olanlar. Amerikalı Senatör Wilson'un üçüncü mevkide yaptığı yolculuk gibi. Çünkü orada Bindokuzyüz çalıyordu. Normal tonlar yerine kendi bildiği gibi çaldığı zaman, normalden başka her şeydi bu müzik. Bir piyanosu vardı aşağıda, ve öğleden sonraları oraya iniyordu ya da gece geç saatlerde. Önce dinliyordu. İnsanların bildikleri şarkıları ona söylemesini istiyordu. Bazen birisi gitarını alıyor ya da bir ağız mızıkası ya da başka bir şey, ve çalmaya başlıyordu, Tanrı bilir nerenin müziği... Bindokuzyüz dinliyordu. Sonra onlar çalıp söylerken tuşlara dokunmaya başlıyordu. Tuşlara dokunuyordu ve giderek sahiden çalmaya başlıyordu. Piyanodan çıkan ses di-

key ve siyahtı ve başka bir dünyadan geliyordu. Her şey vardı içinde: aynı anda her şey, bütün dünyanın müziği. İnsan tamamıyla şaşkına dönüyordu. Ve o da tamamıyla şaşkına dönmüştü bu müziği duyunca: Senatör Wilson. Şu üçüncü mevki hikâyesi bir yana, adam süper şık, o leş gibi kokunun içinde, gerçekten leş gibi kokuyordu ortalık. Bu hikâye bir yana, onu zorla, karga tulumba aşağıya taşıdılar, gemi limana yanaştığında. Çünkü adam istediğini yapabilseydi, orada, yukarıda kalacaktı ve ömrünün geri kalan pespaye yıllarını Bindokuzyüz'ü dinlemekle geçirecekti. Sahiden öyle. Gazetelerde yazmışlardı bunu. Sahiden de doğruydu. Her şey tamı tamına işte böyle olup bitmişti.

Uzun lafın kısası, birisi Jelly Roll Morton'a gitmiş ve bu gemide piyanoyla her istediğini yapan birisinin olduğunu söylemiş. Keyfi isterse caz çalıyormuş, yok istemezse, öyle bir şey çalıyormuş ki, on değişik caz türü bir arada duyuluyormuş. Jelly Roll Morton tatsız bir tipti, bunu herkes biliyordu. "Kıytırık bir gemiden karaya inmeye bile maçası sıkmayan biri nasıl iyi piyano çalarmış ki?" dedi. Ve de kıvrıla büküle kahkahalar patlattı, deli gibi, şu cazın yaratıcısı. Olay böylece kapanıp gidebilirdi, ama birisi kalkıp şöyle deyiverdi: "Şimdi at sen kahkahalarını, ama adam karaya inmeye karar verirse kerhanelere geri dönüp oralarda çalarsın artık, hayatın gerçeği bu, haydi geriye, kerhanelere!" Jelly Roll gülmeyi kesti, cebinden bir tabanca çıkardı, kabzası sedef kakmalı. Bu lafı söyleyen adamın kafasına nişan aldı. Ve... ateş etmedi. Ama, "Nerede bu lanet olası gemi?" dedi.

İçinden geçirdiği şey düello etmekti. O zamanlar geçerliydi bu. İnsanlar en becerikli numaralarını göstermek için birbirlerine meydan okuyorlardı ve en sonunda birisi kazanıyordu. Müzisyenler arası bir meseleydi bu. Kansız, ama bir hayli nefretle, gerçek nefretle dolu, derinin hemen altında. Notalar ve alkol. Bütün bir gece bile sürebilirdi hatta. Jelly Roll'ün içinden geçen buydu, şu Okyanus'taki piyanist bozuntusuna ve bütün o yalanlara nihayet bir son vermek için. Bu işi bitirmek için. Ancak mesele şuydu ki, eğer gerçeği söylemek gerekirse, Bindokuzyüz hiçbir zaman limanlarda çalmıyordu, çalmak istemiyordu. Limanlar bile biraz kara parçasıydı ona göre, bundan hoşlanmıyordu. İstediği yerde çalıyordu o. Ve onun istediği yer denizin ortasıydı, kara artık sadece uzakta kalan ışıklar olduğunda, ya da bir hatıra, ya da bir umut. Öyleydi o. Jelly Roll Morton galiz küfürler savurdu ve sonra kendi cebinden bir Avrupa gidiş-dönüş bileti aldı ve *Virginia*'ya bindi. Hayatında bir kez bile ayağını bir gemiye atmamıştı, Mississippi'de bir aşağı bir yukarı gidip gelen gemiler hariç. "Hayatım boyunca yaptığım en sersemce şey," dedi, arada bir küfürler savurarak, Boston Limanı, 14 no'lu rıhtımda gazeteciler ona el sallamaya geldikleri zaman. Sonra kamarasına kapandı ve kara parçası uzakta kalan ışıklar, ve bir hatıra, ve bir umut olana kadar bekledi.

Bindokuzyüz'e gelince; bu meseleyle pek ilgilenmiyordu o. Tam olarak ne olduğunu bile anlamamıştı. Bir düello? Ama neden? Ancak meraklanmıştı. Cazın yaratıcısının ne cevherler çaldığı-

nı duymak istiyordu. Şaka olsun diye söylemiyordu bunu, inanıyordu: Adam cazın yaratıcısıydı sahiden. Sanırım, içinde hep bir şeyler öğrenme isteği vardı Bindokuzyüz'ün. Yeni bir şeyler. Yaradılışı böyleydi. Yaşlı Danny gibi birazcık: Hiç rekabet duygusu yoktu, kimin kazanacağı umurunda bile değildi, sonuçtan çok, olup biten şeyler şaşırtıyordu onu asıl, düello etrafında kopartılan bütün o gürültü.

Virginia'nın 20 knop'la Avrupa'ya yelken açtığının ikinci günü, saat 21.37'de Jelly Roll Morton, son derece şık, siyahlar içinde, birinci mevkinin dans salonuna girdi. Herkes onların ne yapacağını çok iyi biliyordu. Dansçılar kenara çekildiler, cazbanttaki bizler müzik aletlerimizi bir köşeye bıraktık, barmen bir whisky doldurdu. Herkes sustu. Jelly Roll whisky'yi aldı, piyanoya doğru yürüdü ve Bindokuzyüz'ün gözlerinin içine baktı. Bir şey demedi, ama ne istediği adamın havasından belliydi: "Kalk oradan."

Bindokuzyüz kalktı.

"Cazı yaratan sizmişsiniz, doğru, değil mi?"

"Öyle. Ve sen de sadece kıçının altında Okyanus olunca çalan kişisin, değil mi?"

"Öyle."

Birbirleriyle tanışmışlardı işte. Jelly Roll bir sigara yaktı, piyanonun kenarına dengeleyerek koydu, oturdu ve çalmaya başladı. *Ragtime*. Ama daha önce hiç işitilmemiş bir şeydi bu. Çalmıyordu, tuşların üzerinde kayıp gidiyordu. Sanki bir kadının vücudundan aşağıya süzülen ipekten bir kombinezondu ve kayarken dans ediyordu. Amerika'nın bütün kerhaneleri bu müziğin içindeydi.

Burada lüks kerhanelerden bahsediyoruz elbette, vestiyercileri bile güzel olan kerhanelerden. Jelly Roll minik, görünmez notalarla nakış işleyerek yükseldikçe yükselen ve sanki mermer bir zemine düşen incilerden bir çağlayan gibi bitirdi müziğini. Sigarası olduğu yerde duruyordu, piyanonun kenarında, yarısı yanmış, ama külünün tamamı hâlâ üstünde. Külün nerdeyse gürültü yapmamak için düşmek istemediğini söyleyebilirim size. Jelly Roll sigarayı parmaklarının arasına aldı. Elleri kelebekler gibiydi. Daha önce söylediğim gibi, sigara parmaklarının arasındaydı ve külü hâlâ duruyordu. Ve düşmeyi bilmek istemiyor gibiydi. Belki de bir numarası vardı bunun, ben bilemem. Düşmediğine göre muhakkak bir numara vardı bu işte. Yerinden kalktı cazın yaratıcısı, Bindokuzyüz'e yaklaştı, sigarayı burnunun altına sokuşturdu onun, sigarayı ve bütün o külü, mükemmel bir düzen içinde ve,

"Sıra sende, denizci," dedi

Bindokuzyüz gülümsedi. Olan bitenden memnun görünüyordu. Sahiden de. Piyanonun başına oturdu ve yapabileceği en sersemce şeyi yaptı. *Eve dön babacığım*'ı çaldı, tarif edilemez aptalca bir şarkı, ufaklıklar için bir parça. Bunu bir göçmenden duymuştu yıllar önce ve o gün bu gündür bu şarkıdan kurtaramadı kendini. Sahiden sevmişti şarkıyı. Ne buluyordu bunda bilmiyorum. Ama hoşlanıyordu işte. Müthiş sarmalayıcı olduğunu söylüyordu. Gösteri yapmak üzere kullanılacak parlak bir numara değildi ki bu. İstesem ben bile çalabilirdim. Bunu çaldı ve parçanın bas tonlarıyla birazcık oynadı, hafifçe yükselterek.

Kendi ritimlerinden iki ya da üç tanesini ekledi, ama tamamen aptalca bir şeydi bu yaptığı. Ve öyle aptalca da bitti. Jelly Roll, Noel hediyelerinin hepsini kapıp götüren birisi gibi kurumlandı. Bindokuzyüz'e bir kurdun iki gözünde beliren öldürücü bir bakış fırlattı ve yeniden piyanonun önüne oturdu. Öyle bir *blues* döktürdü ki, bir Alman makinistini bile ağlatabilirdi bu. Sanki yeryüzündeki zencilerin bütün pamuğu oradaydı ve onları topluyordu notalarıyla. İnsan orada ruhunu teslim edebilirdi. Herkes ayağa kalkmıştı, dalgalanan vücutlarıyla alkışlıyorlardı. Jelly Roll eğilip selamlar gibi yapmaya bile tenezzül etmedi, hiçbir şey yapmadı. Bütün bu hikâye onu artık fazlasıyla sıkmışa benziyordu.

Yeniden Bindokuzyüz'ün sırasıydı. Kötü bir başlangıç yaptı. Piyanonun başına iki koca gözyaşıyla oturmuştu çünkü, o *blues* nedeniyle. Çok duygulanmıştı, ve bunu anlamak kolaydı. Sahiden saçma olan şeye gelince: Kafasındaki ve ellerindeki bütün o müzik dururken ne çalsa iyi? Az önce dinlediği o *blues*. "Ne kadar güzeldi," dedi bana daha sonra, ertesi gün, kendini haklı çıkarmak için. Düşünebiliyor musunuz? Düellonun ne olduğu hakkında sahiden de en küçük bir fikri yoktu, evet, en küçük bir fikri bile. Aynı *blues*'u çaldı. Kafasında bir dizi akora dönüşmüştü bu ayrıca, çok yavaş, birinin ardından diğeri gelerek, törensel bir ağırbaşlılıkla, dayanılmaz bir bıkkınlık vererek. Her şeyi tuşların üzerinde eğilip bükülerek çalardı, tek tek bütün akorların keyfini çıkarıyordu, hatta garip, evet, harmonisiz şeylerin bile. Gerçekten tadını çıkarıyordu bunların, di-

ğerlerinin, o küçüklerin. Bitirdiği zaman bir-iki ıslıklayan bile oldu.

İşte o anda Jelly Roll Morton kendini hepten kaybetti. Piyanoya doğru ilerlemek yerine nerdeyse üzerine zıpladı, kendi kendine, ama herkesin çok iyi anlayacağı şekilde bir şeyler söyleyerek açık seçik:

"Defol git ulan burdan, puşt herif!"

Sonra çalmaya başladı. Ama çalmak ne kelime: bir cambaz. Bir akrobat. 88 tuşlu bir klavyede yapılabilecek her şeyi yaptı adam. Çılgınca bir çabuklukla. Bir tuş atlamadan, kılını bile kıpırdatmadan. O çaldığı müzik filan değildi, büyücülüktü, tam bir sihirbazlık. Bir mucizeydi bu, dendiği kadar var sahiden: bir mucize. Millet deliye dönmüştü. Bağırıyorlardı ve çılgınca alkışlıyorlardı, hiç böyle bir şey görmemişlerdi. Sanki bir yılbaşı gecesiymiş gibi kıyamet kopuyordu. Bu curcunanın ortasında Bindokuzyüz'ü birdenbire karşımda buldum. Dünyanın en üzgün ifadesi vardı yüzünde. Ve de en şaşkını. Bana baktı ve,

"Yahu, bu tip tam bir şapşal be..." dedi.

Cevap vermedim ona. Söylenecek hiçbir şey yoktu. Bana doğru eğildi ve,

"Bana bir sigara versene, lütfen..." dedi.

O kadar kendimde değildim ki bir tane çıkarıp verdim. Yani demek istiyorum ki, Bindokuzyüz sigara içmezdi. Hayatında içmemişti. Sigarayı aldı, arkasını döndü, gitti ve piyanonun başına oturdu. Salondakilerin onu orada görüp belki bir şeyler çalmak istediğini anlamaları için epey bir zaman geçti. Hatta kimileri ileri geri laflar bile etti ve kahkahalar patlattı ve birkaç ıslıklama. İn-

sanlar böyle yapar, kaybeden kişilere kötü davranır insanlar. Bindokuzyüz ortalık sessizleşene kadar sabırla bekledi. Sonra bir kadeh şampanya içmek için barın önünde duran Jelly Roll'e doğru şöyle bir baktı ve sessizce,

"Bunu sen istedin, dangalak piyanist," dedi.

Sonra sigarayı piyanonun kenarına iliştirdi.

Sönük.

Ve başladı.

(Çılgınca bir ustalıkla çalınan bir parça duyulur, sanki dört elle çalınıyormuş gibi. Yarım dakikadan fazla sürmez. Çok güçlü akorlarla yüklü bir biçimde biter. Oyuncu bitmesini bekler ve yeniden anlatmaya başlar)

İşte böyleydi.

Millet nefesini kesmiş durumda, bütün o duyduklarını içine sindiriyordu, nefes almadan, gözleri piyanoya dikilmiş, ağızları açık, hayranlıktan gebermekte olan budalalar gibi. Öyle kalakaldılar, sessiz, tam öyle, yıldırım çarpmış gibi, ve finalde... sanki yüz tane elin çaldığı müthiş yoğunlaşmış akorların korkunç bir şekilde boşalmasından sonra da, öylece... Piyano her an patlayabilirdi sanki. Çıldırtıcı bir sessizlik vardı şimdi. Bindokuzyüz ayağa kalktı, verdiğim sigarayı aldı, biraz öne doğru uzandı, klavyenin üzerinden, ve sigarayı piyanonun tellerine yaklaştırdı.

Hafif bir çatırtı.

Sigarayı geri çekti, yanık olarak.

Yemin ederim.

Sigara yanmıştı düpedüz.

Bindokuzyüz küçük bir mum gibi elinde tutuyordu onu. İçmezdi o. Sigarayı parmaklarının arasında nasıl tutacağını bile bilmezdi. Birkaç adım ilerleyerek Jelly Roll Morton'a gitti. Sigarayı ona uzattı.

"Sen iç bunu. Ben nasıl içildiğini bilmem," dedi.

İşte o zaman insanlar büyüden uyandılar. Çığlıklar, alkışlar ve gürültüden kıyamet kopuyordu. Ne bileyim, kimse eşi benzerini görmemişti bunun, herkes bağırıyordu, herkes Bindokuzyüz'e dokunmak istiyordu, ortalık tam bir karmaşa içinde yıkılıyordu, ne olup bittiğini anlamak mümkün değildi artık. Ama onu gördüm, orada, o patırtının ortasında, Jelly Roll Morton'u. O aşağılık sigarayı sinirli sinirli içiyor, yüzüne yakıştıracak bir mimik bulmaya çalışıyor, bir türlü bulamıyor, ne tarafa bakacağını bilemiyordu. Birden kelebek eli titremeye başladı, sahiden titriyordu, görüyordum ve asla unutmayacaktım bunu. Eli o kadar titriyordu ki, sigaranın külü birden kopup aşağıya doğru düştü, süzülüp sağ ayakkabısına kondu, siyah rugana, pırıl pırıl. Kül beyaz bir kabarcık gibi duruyordu ayakkabının üstünde. Ona baktı, çok iyi hatırlıyorum, ayakkabıya baktı, rugana ve küle, ve anlaması gereken şeyi anladı. Döndü, yavaşça, külü düşürmeyecek kadar yavaş, adım adım, salonu bir uçtan bir uca geçti ve kayboldu. Siyah rugan ayakkabılarıyla ve bunlardan birinin üstünde beyaz bir kabarcıkla ve onu beraberinde götürdü, ve orada birisinin kazandığı yazıyordu ve bu o değildi.

Jelly Roll Morton, yolculuğunun geri kalan kısmında kamarasından çıkmadı. Southampton'a gelince *Virginia*'dan indi. Ertesi gün yeniden Amerika'ya gitti, ama başka bir gemiyle. Bu konuda daha fazla bir şey duymak istemiyordu, Bindokuzyüz ve bütün olup bitenler hakkında. Geri dönmek istiyordu, hepsi bu kadar.

Üçüncü mevki güvertesinde, korkuluğa dayanmış bir şekilde onun gösterişli beyaz kostümüyle ve açık renkli deriden gösterişli bavullarıyla karaya inişine bakıyordu Bindokuzyüz. Ve o zaman bir tek şey söylemişti, hatırlıyorum:

"Cazın da canı cehenneme."

Liverpool New York Liverpool Rio de Janeiro Boston Cork Lizbon Santiago del Chile Rio de Janeiro Antiller New York Liverpool Boston Liverpool Hamburg New York Hamburg New York Cenova Florida New York Cenova Lizbon Rio de Janeiro Liverpool Rio de Janerio Liverpool New York Cork Cherbourg Vancouver Cherbourg Cork Boston Liverpool Rio de Janeiro New York Liverpool Santiago del Chile New York Liverpool, Okyanus, tüm bu seferlerin ortasında. Ve o zaman, tam o anda, tablo yere düştü.

Şu tabloları her zaman merak etmişimdir. Yıllarca asılı dururlar, sonra hiçbir şey olmadan, yani hiçbir şeycikler, *küt,* düşerler. Çiviye asılı dururlar öyle, hiç kimseler dokunmaz, ama birden, *küt,* düşerler. Taşlar gibi. Sessizliğin en koyusunda, etrafta çıt çıkmadığı bir anda, bir sinek bile kıpırdamazken, işte o anda, *küt.* Hiçbir neden yoktur. Niçin tam da o anda? Kimse bilemez. *Küt.* Bir çiviye

neler olur ki, artık daha fazla gücünün kalmadığına mı karar verir? Bir ruhu mu var bu zavallı yaratığın da? Karar verebilir mi? Tabloyla uzun süre tartışmıştır, ne yapacaklarına emin değillerdir, yıllardır her akşam konuşmuşlardır bunu, sonra bir tarih kararlaştırmışlardır, bir saat, bir dakika, bir an, işte tam o zaman, *küt.* Ya da daha başından beri biliyorlardı, ikisi de, önceden anlaşmışlardı: Dinle, yedi yıl sonra tutunmayı bırakıyorum. Tamam, hiçbir itirazım yok buna. *Okey,* saat altı sularında. Hadi, altıya çeyrek kala diyelim, ne dersin? Peki, sana iyi geceler. Sana da. Yedi yıl sonra, 13 Mayıs, saat altıya çeyrek kala: *küt.* Anlamak mümkün değil. "En iyisi, düşünmemen" denilen şeylerden biri bu, yoksa fırttırırsın. Bir tablo düştüğü zaman, sabah uyanınca ve artık ondan hoşlanmadığın zaman, gazeteyi açıp savaş başladığını okuduğun zaman, bir tren görüp buradan uzaklara gitmeyi düşündüğün zaman, aynaya baktığında yaşlandığını fark ettiğin zaman, Okyanus'un ortasında Bindokuzyüz bakışlarını tabağından kaldırıp bana şöyle dediği zaman: "New York'ta, üç gün sonra, bu gemiden ineceğim."

O anda ölüyordum.

Küt.

Bir tabloya bir şey soramazsınız, değil mi?

Ama Bindokuzyüz'e, evet. Bir müddet onu rahat bıraktım, sonra sıkıştırmaya başladım. Neden olduğunu öğrenmek istiyordum. Bir neden olmalıydı çünkü. Bir gemide otuz iki yıl kalıp bir gün birdenbire karaya inemezsin, sanki dünyanın en basit şeyiymiş gibi, en yakın dostuna bile nedenini söylemeden, ona hiçbir şey anlatmadan.

"Bir şeyi görmem gerekiyor aşağıda," dedi.

"Neyi yahu?"

Anlatmak istemedi. Ama onu da anlayabilirdi insan, en sonunda ne olduğunu bana söyleyince. Şöyle demişti o zaman:

"Denizi."

"Denizi mi?"

"Denizi."

Düşünün bir kere. Her şeye inanabilirdiniz, ama buna değil. İnanmak istemiyordum. Kocaman, hıyarca bir şaka gibiydi bu. İnanmak istemiyordum. Asrın en aptalca lafıydı bu.

"Otuz iki yıldır görüyorsun denizi be, Bindokuzyüz."

"Buradan, evet. Oradan görmek istiyorum. Aynı şey değil."

Hey Tanrım. Yeniyetme bir çocukla konuşmak gibi bir şeydi bu.

"Okey, limana gelinceye kadar bekle, dışarıya doğru eğil ve iyice bak. Aynı şey işte."

"Aynı şey değil."

"Kim demiş bunu bakalım?"

Baster, denen biri demiş. Lynn Baster söylemiş bunu ona. Bir köylü. Kırk yıl eşekler gibi alnının teriyle yaşayan türden biri, hayatta gördüğü tek şey tarlası olan ve bir de pazarın kurulduğu günlere denk getirerek bir ya da iki defa gittiği on kilometre kadar uzaklıktaki şehir. Kuraklık elinde ne var ne yok, alıp götürmüş. Karısı ne hakkında olduğunu bilmediğim vaazlar veren birisiyle çekip gitmiş. Ve ateşli bir hastalık da oğullarını elinden almış, ikisini de. Adam hani şu "şanslı" doğanlardan biriydi, başka bir deyişle. Ve bir gün pılı pırtıyı toplamış ve tabana kuvvet, Londra'ya

doğru bütün İngiltere'yi dolaşmış. Ama yollar hakkında çok bir şey bilmediği için Londra yerine küçük, adı sanı bilinmeyen bir köyde bulmuş kendini. Orada, ileriye doğru yürüyüp iki defa döndükten sonra tepenin arkasına dolaşmasını söylemişler ve sonunda birdenbire deniz çıkmış karşısına. Daha önce hiç görmemişti denizi. Yıldırım çarpmış gibi çakılıp kalmıştı orada. Dediğine bakılırsa, adamı kurtarmıştı o gördüğü: "Devasa bir kükremeydi bu, bağırıyor, bağırıyor, bağırıyordu ve ne dediğini duyuyordum: 'Sizi gidi pislikler, hayat sonsuz bir şeydir, anlıyor musunuz, yoksa anlamıyor musunuz bunu? Sonsuz.'" Adam, Lynn Baster, daha önce hiç böyle düşünmemişti. Sahiden de aklına böyle bir düşünce hiç gelmemişti. Sanki kafasında patlayan bir devrimdi bu.

Belki Bindokuzyüz de, hatta o bile... hiçbir zaman düşünmemişti bunu: Hayat sonsuzdur. Belki şüpheleri vardı, ama kimseler ona bunu hiçbir zaman bu şekilde bağırarak söylememişti. Böylece Baster'e denizi ve o diğer şeyleri binlerce defa anlattırdı ve sonunda o da bunu denemeye karar verdi. Bana bunu açıklamaya başladığı zaman patlamalı motorun nasıl çalıştığını anlatan birisinin ifadesi vardı yüzünde, bilimsel konuşuyordu Bindokuzyüz.

"Burada, bu gemide yıllarca kalabilirim, ama deniz bana asla bir şey söylemeyecektir. Şimdi karaya çıkacağım, yıllarımı toprakta geçireceğim ve topraktan geçineceğim. Normal biri olurum ve bir gün yola koyulurum, bir yerde bir sahile gelirim, başımı kaldırır ve denizi görürüm: İşte karşımdadır, bağırdığını görürüm."

Bilimsel! Asrımızın en bilimsel dangalaklığı, diye düşündüm. Ona da söyleyebilirdim bunu, ama yapmadım. O kadar da kolay değildi. Gerçek o ki, Bindokuzyüz'ü çok seviyordum, ve günlerden bir gün gemiden karaya inmesini, oradaki insanlar için çalmasını istiyordum. Hoş bir kadınla evlenmeliydi, ve çocukları, ve kısaca her şeyi olmalıydı sonsuz olmasa da gene de güzel olan şu hayatta, bir de sadece biraz şansın ve arzun varsa... Başka bir deyişle, şu deniz meselesi sahiden de fasaryadan bir hikâyeydi, ama eğer Bindokuzyüz'ü aşağıya indirmeyi başaracaksa benim için de *okey*'di. Sonunda en iyisinin böyle olacağında karar kıldım. Ona bu düşüncesinin çok açık ve yerinde olduğunu söyledim. Ve benim de bundan mutlu olduğumu, sahiden de... Ve ona devetüyü paltomu hediye edecektim. Borda iskelesinden aşağı inerken şahane bir hava yaratacaktı devetüyü paltomla.

Bindokuzyüz biraz etkilenmişti bile söylediklerimden.

"Ama gelip beni ziyaret edersin elbette değil mi, karada?"

Tanrım, şurama, boğazıma bir şey takıldı, taş gibi. Böyle devam ederse öldürecekti bu adam beni. Ayrılıklardan nefret ederim. Bütün gücümle gülmeye başladım. Tam bir kepazelik. Ve elbette gelip onu ziyaret edeceğimi söyledim ve köpeğini çayırlarda koşturacaktık, ve karısı bize hindi pişirecekti, ve bilmem daha ne zırvalar, ve gülmeye başladı, ve ben de, ama ikimiz de pekâlâ gerçeğin başka bir şey olduğunu biliyorduk. Gerçek her şeyin bir gün gelip sona ermesiydi ve buna karşı ya-

pılacak bir şey yoktu. Böyle olacaktı ve şu anda olmaktaydı: Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz, *Virginia*'dan karaya, New York Limanı'na inecekti bir şubat günü. Otuz iki yıl denizde yaşadıktan sonra karaya çıkacaktı, denize bakmak için.

(Eski baladlar tipinde bir müzik duyulur. Oyuncu karanlığın içinde kaybolur ve sonra Bindokuzyüz'ün elbiseleriyle buharlı bir geminin borda iskelesinin en üst basamağında yeniden ortaya çıkar. Devetüyü palto, şapka, büyük bir bavul. Bir an orada durur, rüzgarda, kımıltısız ve dosdoğru ileriye bakar. New York'a bakar. Sonra ilk basamağı iner, ikinciyi, üçüncüyü. Müzik ansızın kesilir ve Bindokuzyüz birden durur. Oyunca şapkasını çıkartır ve izleyicilere döner)

Üçüncü basamakta durmuştu, aniden.

"Ne oluyor, boka mı bastı acaba?" dedi hiçbir zaman hiçbir şeyi anlamayan ama iyi huylu olduğunu da teslim etmemiz gereken İrlandalı Neil O'Connor.

"Bir şey unutmuş olmalı," dedim.

"Ne ki?"

"Ben ne bileyim yahu..."

"Belki niçin karaya çıkacağını unutmuştur."

"Saçma sapan konuşma."

Hâlâ oradaydı, hareketsiz, bir ayağı ikinci basamakta, bir ayağı üçüncü basamakta. Orada sonsuzluk kadar uzun bir zaman durdu. Dosdoğru ileriye bakıyordu, sanki bir şey arar gibiydi. Sonunda tuhaf bir şey yaptı, şapkasını çıkardı, elini

borda iskelesinin korkuluğundan aşağıya uzattı ve şapkayı bıraktı. Yorgun bir kuş gibiydi şapka, ya da mavi bir omlet gibi, kanatlı cinsinden. Havada birkaç kez dönüp denize düştü. Yüzmeye başladı. Belli ki bir kuştu, omlet değil. Bakışlarımızı tekrar merdivene çevirdiğimizde Bindokuzyüz'ü sırtında devetüyü paltosuyla gördük. O iki basamağı çıktı, sırtı dünyaya dönük ve yüzünde acayip bir gülümsemeyle. İki basamak ve gemide kayboldu.

"Gördün mü, yeni piyanist gelmiş," dedi Neil O'Connor.

"Onun en büyük olduğunu söylüyorlar," dedim. Ve bilmiyorum, üzgün müydüm, yoksa mutluluktan deliye mi dönmüştüm.

O Allahın cezası üçüncü basamakta durup baktığında ne gördüğünü anlatmak istemiyordu bana. O gün ve daha sonra yaptığımız iki yolculuk boyunca biraz tuhaflaştı Bindokuzyüz. Daha az konuşuyordu ve şahsi bir meselesiyle çok meşgulmüş gibi görünüyordu. Hiç soru sormuyorduk. O da bir şey yokmuş gibi davranıyordu. Tam normal olmadığı görülüyordu ama biz yine de ona bir şeyler sorma isteğini duymuyorduk içimizde. Böylece birkaç ay geçti. Sonra bir gün Bindokuzyüz kamarama geldi ve yavaş ama bir solukta, hiç ara vermeden, "Palto için çok teşekkürler, bana çok yakıştı, yazık, müthiş bir sükse yapacaktım, ama şimdi her şey çok daha iyi, geçti artık, mutsuz olduğumu sanma, bundan sonra artık hiç mutsuz olmayacağım," dedi.

Bana gelince; onun bir an bile mutsuz yaşadı-

ğını sanmıyorum. O, öyle mutlu olup olmadığı üzerine kafa patlatılacak bir kişi değildi. Bindokuzyüz'dü o, işte o kadar. Onu mutluluk ya da acıyla birlikte düşünmek aklınıza bile gelmezdi. Her şeyin dışında gibiydi, hiçbir şeyden etkilenmez gibiydi. O ve müziği. Gerisi de fark etmezdi zaten.

"Mutsuz olduğumu sanma, bundan sonra artık hiç mutsuz olmayacağım." Beni çarpmıştı bu cümle. Bunu söylerken yüzünde şaka yaptığını gösteren bir ifade yoktu. Nereye gittiğini çok iyi bilen biriydi. Ve oraya ulaşacaktı. Piyanonun başına oturup çalmaya başladığı zamanlardaki gibi. Ellerinde hiçbir tereddüt görülmezdi ve tuşlar o tonları asırlardır bekler gibiydi ve o tonlar için orada bulunuyorlar gibiydi, sadece o tonlar için. Çaldığı süre içinde uyduruyor gibiydi, ama bir yerde, kafasının içinde o notalar öteden beri yazılıymış gibiydi.

Şimdi biliyorum, o gün, Bindokuzyüz, o beyaz ve siyah tuşların karşısında hayat boyu oturmaya karar verdi ve absürd ve dâhiyane bir müzik çalmaya. Karmaşık ama güzel, müziklerin en büyüğü. Ve geri kalan yıllarını bu müzikle geçirecekti. Ve artık hiçbir zaman mutsuz olmayacaktı.

Virginia'dan 21 Ağustos 1933 günü karaya indim. Altı yıldır denizlerdeydim. Ama bütün bir hayat boyu sürmüş gibi geliyordu bana. Karaya bir günlüğüne ya da bir haftalığına inmemiştim: Karaya temelli inmiştim. İl idare meclisi belgeleriyle, birikmiş maaşımla ve daha akla gelecek ne varsa. Her şey nizam intizam içinde. Benim işim bitmişti Okyanus'ta.

Hoşlanmadığım sanılmasın o hayattan. Yaşayıp gitmenin tuhaf bir şekliydi bu, ama fena da değildi. Ancak mesele şuydu ki, bunun hayat boyu gerçekten de böyle devam edebileceğine inanamıyordum. Gemiciysen durum başka: Senin yerin denizdir o zaman, kuyruğu titretene kadar orada kalabilirsin, ve her şey yolunda gider böylece. Ama trompet çalan biri... Trompet çalıyorsan, denizde bir yabancısındır, ve her zaman öyle olacaksındır. Doğru olanı, er ya da geç eve dönmektir. Ve erken dönmek daha iyidir, dedim kendi kendime.

"Erken dönmek daha iyi," dedim Bindokuzyüz'e. Ve o beni anladı. Ama beni o borda iskelesinden geri dönmemecesine inerken görmeye hiç niyeti olmadığını fark ediyordum, bunu bana asla söylemediyse de. Ve iyisi de buydu. Son gece, birinci mevkideki o bildik budalalar için çaldık. Solo yaptığım an gelmişti. Çalmaya başladım. Ve henüz birkaç notadan sonra piyanonun bana eşlik ettiğini duydum: sessizce, yumuşacık, ama benimle birlikte. Ve çalmaya devam ettik. Ve ben elimden gelenin en iyisini çalıyordum. Tanrım, hani Louis Armstrong değilim ama doğrusu güzel çalıyordum Bindokuzyüz'le. Müziği alıp nerelere götürdüysem izliyordu beni, tıpkı sadece onun yapabileceği gibi. Epey bir zaman çalmaya devam ettik, kimse araya girmeden, benim trompetim ve onun piyanosu, son defa, kelimelerle hiçbir zaman söylenemeyecek şeyleri anlatarak birbirimize. İnsanlar çevremizde dans ediyordu. Hiçbir şey fark etmeden. Fark edemezlerdi de. Ne biliyorlar-

dı ki bizle ilgili? Dans ediyorlardı ve her şey olması gerektiği gibi akıp gidiyordu. Belki içlerinden birisi bir başkasına, "Şuna bak, şu trompetçiye, acayip bir herif, sarhoş mudur nedir, belki de deli," diyordu. "Şuna bak, şu trompetçiye, adam hem çalıyor hem de ağlıyor yahu."

Ben gemiden ayrıldıktan sonra neler olup bittiği ise bir başka hikâye. Hele bir de şu Allahın cezası savaş da her şeyin içine etmeseydi, kayda değer bir şeyler bile yapabilecektim belki de. Her şeyi daha da zorlaştırmıştı bu. Artık hiçbir şeyi anlamak mümkün değildi. Hayatına bir düzen vermesi için büyük bir beyin gerekiyordu insana, birtakım özellikler. Onlar da bende yoktu. Trompet çalıyordum. Ne de hayrete düşürecek kadar lüzumsuz bir şey şu trompet çalmak, çepeçevre savaşın içindeyken, ve altındayken, bitmek bilmeyen.

Her neyse, yıllarca *Virginia* ve Bindokuzyüz hakkında hiçbir şey işitmedim. Unuttuğumdan değil, her zaman hatırlamaya devam ettim. Bazen kendi kendime soruyordum: "Bindokuzyüz burada olsaydı ne yapardı acaba, ne söylerdi?" "Savaşın da canı cehenneme," diyecekti, ama ben söylersem aynı şey olmayacaktı bu. Karadaki hayatım öyle kötü geçmişti ki, bazen gözlerimi kapatıyor ve gemiye gidiyordum, üçüncü mevkiye, opera söyleyen göçmenleri ve Allah bilir o an ne menem müzik çalan Bindokuzyüz'ü dinlemek için, onun elleri, yüzü, dört bir yanda Okyanus... Fantezimi kullanıyordum, ve hatıralarımı. Bazen kendini kurtarmak için yapacak bundan fazla bir şeyin kalmamıştır, elde kalan başka bir şey yok-

tur artık. Yoksulların numarasıdır bu, ama her zaman işe yarar.

Acısıyla tatlısıyla, işte bu da, bu hikâye de son bulmuştu. Gerçekten bitmiş görünüyordu. Ve bir gün bir mektup geldi. Şaka yapmaktan başka bir şey bilmeyen şu İrlandalıdan, Neil O'Connor'dan. Ama bu defa mektubu ciddiydi. *Virginia*'nın savaştan hurdahaş bir durumda döndüğünü yazıyordu. Yüzer hastane yapmışlardı onu. Sonunda öyle kullanılmaz bir hale gelmişti ki denizin dibine göndermeye karar vermişlerdi. Kalan az sayıdaki personeli Plymouth'da karaya indirmişlerdi. Gemiyi dinamitle doldurmuşlardı ve er ya da geç denize, açıklara süreceklerdi, son noktayı koymak için: bom! Ve hepsi bu... Sonra bir de "not" vardı: "Yüz doların var mı? Geri ödeyeceğime yemin ederim." Ve bir başka "not" da şöyle diyordu: "Bindokuzyüz'e gelince: İnmedi. Evet, karaya inmedi." Sadece öyle diyordu işte: "Bindokuzyüz'e gelince: İnmedi. Evet, karaya inmedi."

Mektubu elimde günlerce evirip çevirdim. Sonra Plymouth'a giden trene atladım, limana indim, *Virginia*'yı aradım, buldum, önünde duran bekçilerin eline biraz para sıkıştırdım, gemiye çıktım, köşe bucak her yeri kolaçan ettim, makine dairesine indim, içi dinamit dolu olduğu belli bir sandığın üstüne oturdum. Şapkamı çıkarıp yere koydum. Ve orada oturup kaldım, sessizliğin içinde, ne yapacağımı bilmeden/

...İnsanın iliklerine işleyen bir sükûnet vardı ona bakarken; mutlak bir sükûnet, bana bakarken/

Her yer dinamitle doluydu, dinamit, kıçlarımızın altı bile/

Danny Boodmann T.D. Lemon Bindokuzyüz/

Geleceğini bildiğine inanman gerekirdi, tıpkı hangi notaları çalacağını her zaman bildiği gibi ve.../

Yaşlanmış bir yüzle, ama güzel bir şekilde, yorgunluk izi taşımadan/

Hiç ışık yok, gemide... sadece dışarıdan içeriye süzülen ışık. Gece nasıldı acaba?/

Beyaz eller, ceket düzgünce iliklenmiş, parlak ayakkabılar/

İnmemişti. Evet, karaya inmemişti/

Yarı karanlıkta bir prens gibi görünüyordu/

Karaya inmemişti, diğer her şeyle birlikte infilak edecekti, denizin ortasında/

Büyük final, herkesin bakışları altında, rıhtımdan ve sahilden, herkesin... o büyük havai fişek, elveda, perde iniyor, duman ve alevler, büyük bir dalga, en sonunda/

Danny Boodmann T.D. Lemon/

Bindokuzyüz/

Karanlığın yuttuğu bu gemide, ondan kalan son hatıra, bir ses, yavaşça konuşan, fazla değil/

/

/

/

/

/

(Oyuncu Bindokuzyüz'ün kılığına girer)

/

/

/

/

Bütün o şehir... sonunu görmek mümkün olmadı onun.../

Son, lütfen, ne olur, sonu görmek mümkün mü acaba?/

O Allahın cezası borda iskelesinde ne güzeldi her şey... ve ben ne gösterişliydim o paltoyla, sükse yapmıştım, ve hiç kuşkum yoktu, karaya ineceğim garantiydi, hiçbir sorun yoktu/

Mavi şapkamla/

İlk basamak, ikinci basamak, üçüncü basamak/

İlk basamak, ikinci basamak, üçüncü basamak/

İlk basamak, ikinci/

Beni durduran gördüğüm şey değil/

Görmediğim şey

Anlayabiliyor musun, kardeşim, *görmediğim şey*...

Bakındım ama yoktu, bütün o sınırsız şehirde her şey vardı, onun dışında/

Her şey vardı/

Ama hiçbir *son* yoktu. Görmediğim şey, her şeyin sonuydu. Dünyanın ucu/

Düşün şimdi: bir piyano. Tuşlar başlar. Tuşlar biter. 88 tane olduklarını bilirsin. Bu konuda kimse kandıramaz seni. Onlar sonsuz değildir, tuşlar. *Sen* sonsuzsun, ve senin yapabildiğin müzik, o tuşların içinde, sonsuz. Onlar 88 tane. *Sen* sonsuzsun. İşte *bunu* seviyorum. Bununla yaşayabilir insan. Ama eğer sen/

Ama eğer ben borda iskelesinden yukarıya çıkarsam, ve önümde/

Ama eğer ben borda iskelesinden yukarıya çı-

karsam, ve önümde milyonlarca tuşu olan, milyonlarca, milyarlarca tuşu olan bir klavye durup bekliyorsa/

Hiç sonu gelmeyen milyonlarca, milyarlarca tuş, ve o gerçek doğru, asla tuşların sonunun gelmemesi yani, klavyenin sonsuzluğu/

Eğer klavye sonsuzsa, o zaman/

Bu klavyede çalabileceğin hiçbir müzik yoktur. Yanlış sandalyeye oturmuşsundur: Tanrı'nın çaldığı piyanodur bu/

Aman Tanrım, gördün mü ama onları, sokakları?/

Sadece sokaklardan binlerce var, bunlardan birini seçmek için ne yapıyorsunuz aşağıda?/

Bir kadını seçmek için/

Bir ev, sizin olan bir arsa, bakmak için bir manzara, bir ölüm şekli/

Bütün bu dünya/

Üstüne gelen bu dünya, nerede sona erdiğini bile bilmediğin/

Ve ne kadar büyük olduğunu.../

Hiç korkmaz mısınız siz, hiç? Sadece bunu, sadece bu muazzam kütleyi düşünerek, binbir parçaya ayrılmaktan, sadece bunu düşünmekten korkmaz mısınız? Bunu yaşamaktan... /

Ben bu gemide doğdum. Ve dünya buradan gelip geçti, ama her defasında iki bin kişi olarak. Ve özlem burada da vardı. Ama en fazla geminin güvertesiyle kıçı arasındaki alanı dolduruyordu, asla fazla değil. Sen de mutluluğunu çalıyordun, sonsuz olmayan bir klavyede.

Böyle öğrendim ben. Kara: Çok fazla büyük bir gemi benim için. Çok fazla uzun bir yolculuk.

Çok fazla güzel bir kadın. Çok fazla keskin bir parfüm. Çalamayacağım bir müzik. Kusura bakmayın. Ama gemiden inmiyorum. Bırakın geri döneyim.

Ne olur/

/

/

/

/

/

Anlamaya çalış şimdi, kardeşim. Anlamaya çalış, elinden geliyorsa/

Bütün bu dünya gözlerinde senin/

Korkunç ama güzel/

Fazla güzel/

Ve korku, gerisin geriye getirdiğim/

Gemi, yeniden ve sonsuza dek/

Gemicik/

Gözlerindeki bu dünya, her gece, yeniden/

Hortlaklar/

Diledikleri gibi ortaya fırlamalarına izin verirsen ölebilirsin/

Karaya inme arzusu/

Bunu gerçekleştirme korkusu/

Deli olursun, böylece/

Deli/

Bir şey yapmalısın ve ben yaptım bunu/

Önce tasarladım/

Sonra da yaptım/

Her gün, yıllarca/

On iki yıl/

Milyarlarca an/

Görülmez ve alabildiğine yavaş bir jest/

Bu gemiyi terk etmeye hazır olmayan ben, kendimi kurtarmak için hayatımı terk ettim. Basamak basamak. Ve her basamak bir özlemdi. Ve her basamakta bir özlemle vedalaştım.

Deli değilim ben, kardeşim. Kendini kurtarmanın bir yolunu bulursa deli değildir insan. Aç bir hayvan gibi kurnazdır. Delilikle ilgisi yok bunun. Dâhiyane bir şey bu, tam da öyle işte. Geometridir bu. Mükemmellik. Özlem ruhumu paramparça ediyordu. Giderebilirdim özlemimi, ama başaramadım.

O zaman *büyülü* bir hale getirdim onu.

Ve bir cinsinden diğerine ardımda bıraktım özlemlerimi, tek tek. Geometri. Mükemmel bir çalışma. Dünyadaki bütün kadınları büyülü bir hale getirdim, bütün bir gece *bir* kadın için çalarak, bir kadın. Saydam bir cilt, üzerinde bir takı bile olmayan çıplak eller, ince bacaklar... Müziğimin sesiyle başını dalgalandırıyordu, hiç gülümsemeden, bakışlarını bir an için benden ayırmadan, bir defa bile olsun. Bütün bir gece. Yerinden kalktığı zaman hayatımdan çıkan o değildi, dünyadaki bütün kadınlardı. Gerçekte asla olmayacak bir baba yarattım içimde, küçük bir oğlan çocuğunun ölümünü seyrederek, günlerce yanında oturup bu korkunç, şaheser güzel temsilin bir ânını bile kaçırmadan. Dünyada son olarak baktığı kişi ben olacaktım. Ölmek üzereyken gözlerime baktığında ölen o olmayacaktı, hiçbir zaman doğmamış bütün çocuklarım olacaktı. Yeryüzünün bir yerinde benim olan topraklar yarattım kendime, kuzeyden gelen bir adamın şarkı söyle-

diğini duyunca. Ve insan onu dinliyor ve görüyordu, ovayı görüyordu, etraftaki dağları, sakin akan ırmağı, kışın karları, geceleri kurtları... Adamın şarkısı bitince benim topraklarım da yok oldu, temelli, kim bilir nerelerde olan. Edinmek istediğim dostlar yarattım kendime, o akşam senin için ve seninle birlikte çaldığımız zaman, yüz ifadende, gözlerinde gördüm, hepsini, sevgili dostlarımı. Sen kalkıp gittiğin zaman onlar da kalkıp gitti seninle. Atlantik'te o muazzam buzdağlarının sıcağa boyun eğip gümbür gümbür yıkılmalarını görünce şaşkınlığıma elveda, dedim. Savaşın paramparça ettiği adamları kahkaha atarken görünce mucizelere elveda, dedim. Bu geminin dinamitle doldurulduğunu görünce öfkeye elveda, dedim. Müziğe elveda, dedim, kendi müziğime, bütün müzikleri tek bir anlık tonda çalmayı başardığım gün. Ve senin buraya indiğini görünce içimde yarattığım sevince elveda, dedim. Delilik değil bu, kardeşim. Geometri. Bir oyma işçiliği. Mutsuzluğu silahsızlandırdım. Hayatımdaki bütün özlemlere son verdim. Benim gittiğim yollardan sen de geçmiş olsaydın özlemlerin birbiri ardınca sıralandığını görecektin orada, büyülenmiş halde, hareketsiz, sonsuza dek duracak olan. Senin dışında hiçbir zaman kimselere anlatmadığım bu garip yolculuğun rotasını gösteren özlemlerin/

/

/

(Bindokuzyüz kulise doğru uzaklaşır)

/

/

/

(Birden durur, salona döner)

Öbür tarafa gidince karşılaşacağım sahne şimdiden gözlerimin önünde. Adımı listede arayan ve bulamayan adam:

"İsminiz ne demiştiniz?"

"Bindokuzyüz."

"Nijinsky, Notarbartolo, Novalis, Nozza..."[1]

"Mesele şu ki, ben bir gemide doğdum."

"Nasıl yani?"

"Bir gemide doğdum ve orada da öldüm. Bilmiyoruz, listenizde görülüyor..."

"Deniz kazası mı?"

"Hayır. İnfilak. Altı yüz buçuk kilo dinamit. Bom!"

"Hay Allah, şimdi iyi misiniz bari?"

"Evet, evet, mükemmel... yani, iyiyim de, şu kolum... bir kolum koptu... ama sigortam var..."

"Bir kolunuz eksik mi?"

"Evet, biliyorsunuz, patlamada..."

"Şurada bir çift olacak... olmayan kolunuz hangisi?"

"Sol kolum."

"Tüh, ne aksilik."

"Ne oldu?"

"Korkarım, ikisi de sağ kol, anlıyor musunuz?"

"İki sağ kol mu?"

"Evet, öyle. Bu durumda, sizin sorununuz..."

"Ne?"

"Yani, demek istiyorum ki, bir sağ kol alsanız..."

---

[1] Bindokuzyüz, İtalyanca'da Novecento'dur. Yazar burada N harfiyle başlayan sanatçı adlarını sayıyor. (Y.N.)

"Sol kolun yerine bir sağ kol?"

"Evet."

"Hımm... hayır, olaya daha geniş açıdan bakarsak... bir sağ hiç yoktan daha iyidir..."

"Bana göre de öyle. Bekleyin bir dakika, gidip size getireceğim onu."

"Olmazsa, birkaç gün sonra gene gelebilirim, yakında bir sol kol gelecekse..."

"Bakın, burada bir tane beyaz, bir tane de siyah var..."

"Hayır, hayır, tek renk... zencilere sözüm yok, ama, yani sadece..."

Ne şans. Uzayıp giden sonsuzlukta, cennette, iki sağ elle. *(Burundan bir sesle)* Ve şimdi güzel bir haç çıkarıyoruz! *(Haç çıkarmaya başlar ama durur. Ellerine bakar)* Hangisini kullanacağını asla bilemeyeceksin. *(Bir an tereddüt eder, sonra hızlı bir şekilde iki eliyle birlikte haç çıkarır)* Bütün bir sonsuzlukta, milyonlarca yıl böyle budalaca görünmek. *(İki eliyle bir haç daha çıkarır)* Cennette bir cehennem. Hiç de gülünecek bir şey değil. *(Geri döner, kulise doğru gider, kaybolmak üzere son adımını atacakken birden durur, yeniden seyircilere doğru döner: Gözleri parlamaktadır)*

Ama yine de... ne müzik ama, düşünün... bu ellerle, iki, sağ... bir de piyano olsaydı...

(Yeniden ciddileşir)

Kıçının altındaki şey dinamittir, kardeşim, dinamit. Kalk ve artık git buradan. Bitti. Bu defa, gerçekten bitti.

(Dışarı çıkar)